

Prinijeto		28.05.2026.	
Org. jed.	Klas. broj	Priloga	Uputa
02-607/26-	68/16	UPI	

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O AKREDITACIJI STUDIJSKOG PROGRAMA
Osnovne akademske studije Prehrambeno i bioprocesno
inženjerstvo
TEHNOLOŠKI FAKULTET
UNIVERZITET CRNE GORE

Odlukom Agencije za obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Agencija) broj 02-607/26-29/11 UPI od 16. marta 2026. godine, imenovana je Komisija za sprovođenje postupka akreditacije osnovnog akademskog studijskog programa pod nazivom Prehrambeno i bioprocesno inženjerstvo u sastavu:

1. Prof. dr Tatjana Volkov Husović, redovna profesorica na Tehnološko-metalurškom fakultetu, Univerzitet u Beogradu, Republika Srbija - predsjednica Komisije;
2. Prof. dr Marija Badanjak Sabolović, vanredna profesorica na Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu, Sveučilište u Zagrebu, Republika Hrvatska - članica Komisije; i
3. Prof. dr Mersiha Suljkanović, redovna profesorica na Prirodno-matematičkom fakultetu, Univerzitet Tuzla, Bosna i Hercegovina - članica Komisije.

Komisija je imala zadatak da razmotri zahtjev Tehnološkog fakulteta, organizacione jedinice Univerziteta Crne Gore, za akreditaciju osnovnog akademskog studijskog programa Prehrambeno i bioprocesno inženjerstvo, ostalu relevantnu dokumentaciju, te da na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja, dostavi Agenciji Izvještaj o ocjeni kvaliteta studijskog programa, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima.

Komisija je detaljno proučila zahtjev za akreditaciju osnovnog akademskog studijskog programa Prehrambeno i bioprocesno inženjerstvo, kao i drugu priloženu dokumentaciju. U cilju neposredne provjere činjeničnog stanja, Komisija je posjetila Tehnološki fakultet na Univerzitetu Crne Gore dana 30. aprila 2026. godine i upoznala se o ukupnim uslovima za realizaciju osnovnih akademskih studija. Agenda posjete je data u prilogu.

U skladu sa gore navedenim, a na osnovu odredbi Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG”, broj 122/2025 od 22.10.2025. godine), kao i Pravilnika o postupku akreditacije studijskog programa, sadržaju i obliku sertifikata o akreditaciji („Službeni list CG”, broj 96/20 od 24.09.2020. godine), Komisija je Agenciji podnijela Izvještaj o akreditaciji osnovnog akademskog studijskog programa Prehrambeno i bioprocesno inženjerstvo dana 26. maja 2026. godine.

I OPŠTI PODACI

Naziv ustanove: UNIVERZITET CRNE GORE

Naziv organizacione jedinice: TEHNOLOŠKI FAKULTET

Naziv studijskog programa: PREHRAMBENO I BIOPROCESNO INŽENJERSTVO

Nosilac studijskog programa: TEHNOLOŠKI FAKULTET

Vrsta studijskog programa (akademski ili primijenjeni): AKADEMSKI/OSNOVNE
STUDIJE

Naučna oblast: TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE NAUKE

Način organizacije nastave (klasična, na daljinu, na engleskom jeziku): KLASIČNA

Nivo kvalifikacije koji se stiče završetkom studijskog programa: osnovne akademske
studije: NIVO VI

Stručni naziv koji se stiče po završetku studijskog programa: BACHELOR -
PREHRAMBENO I BIOPROCESNO INŽENJERSTVO

Predviđeno vrijeme trajanja studijskog programa: 6 SEMESTARA

Broj ECTS kredita: 180 ECTS

Broj studenata planiranih za upis: 30 STUDENATA

II OCJENA ISPUNJENOSTI STANDARDA

Komisija je u ocjeni ispunjenosti standarda i njihovih kriterijuma za eksternu evaluaciju ustanove koristila sljedeće kriterijume za ocjenjivanje:

- *Eliminacioni kriterijum za ocjenjivanje* u slučaju kada neispunjavanje standarda i kriterijuma uslovljava negativan akreditacioni stav - odbijanje zahtjeva za akreditaciju;
- *Potreban kriterijum za ocjenjivanje* u slučaju kada standard ili njegovi kriterijumi nijesu ispunjeni, ali se proces akreditacije i realizacija studijskih programa mogu nastaviti ako kriterijum može biti ispunjen u periodu koji je određen preporukom komisije.

Komentar obavezno sadrži preporuku za unaprjeđenje kriterijuma, odnosno standarda, čak i kada je on obezbijeđen u skladu sa standardima i smjernicama Agencije..

U komentarima, Komisija je dala svoje jedinstveno mišljenje o:

- ispunjenosti ili djelimičnoj ispunjenosti standarda, odnosno njegovih kriterijuma,
- mjeri usklađenosti organizacije rada ustanove i planirane realizacije studijskih programa sa važećim standardima, nacionalnim dokumentima i dokumentima Evropskog prostora visokog obrazovanja,
- potrebi za dodatnim objašnjenjima,
- korekcijama koje je potrebno pripremiti i korekcijama koje je potrebno izvršiti,
- rokovima za korekcije,
- prednostima i nedostacima ispunjenosti određenih standarda, odnosno kriterijuma,
- svim ostalim pitanjima koja se tiču ocjene ispunjenosti standarda, odnosno kriterijuma.

**STANDARD 1.
USTANOVA VISOKOG OBRAZOVANJA**
KRITERIJUMI:

Ustanova koja planira da realizuje studijski program treba da ima status regulisan u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.1. Osnovni podaci o osnivanju i razvoju ustanove (datumi i odluke, promjene u organizaciji i radu).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, konstatujemo da su dostavljeni svi neophodni podaci o osnivanju i razvoju ustanove. Sve promjene u organizaciji i radu ustanove, sa pratećim datumima promjena, također su evidentne u dostavljenim materijalima.

U okviru dokumentacije dostavljeni su:

Obrazac 2, Osnivanje ustanove

Dosadašnji upis u registre:

Organi i tijela ustanove, Organ upravljanja ustanovom

Obuhvat akreditacije

Akta i dokumenta ustanove

Potrebni kriterijumi vezani za osnovne podatke o osnivanju i razvoju ustanove su ispunjeni.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.2. Interna organizaciona struktura (jedinice i drugi oblici organizacionih cjelina i djelatnosti ustanove sa kratkim opisom sastava i funkcija), uključenost eksternih članova (studenti, poslodavci i ostali) u upravljačkim strukturama i njihova uloga i doprinos.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Univerzitet Crne Gore je integrisana ustanova visokog obrazovanja, koju čine organizacione jedinice: fakulteti, umjetničke akademije, instituti i visoke škole. Univerzitet obavlja obrazovnu, naučno-istraživačku, umjetničku, ekspertsko-konsultantsku i izdavačku djelatnost, a može obavljati i druge poslove (uključujući poslove kojima se tržišno vrednuju rezultati naučno-istraživačkog rada).

U dokumentaciji su detaljno prikazana obrazloženja djelatnosti i nadležnosti svih organizacionih jedinica Univerziteta. Navedeno je da posebne organizacione jedinice Univerziteta (centar, naučno-tehnološki park i druge organizacije) služe za obavljanje inovacione djelatnosti i pružanje infrastrukturne podrške.

U svim upravljačkim strukturama i tijelima Univerziteta Crne Gore zastupljeni su predstavnici studenata: Upravni odbor uključuje tri predstavnika studenata, a Senat Univerziteta 20% od ukupnog broja članova Senata. Studenti su također uključeni u komisije za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta na svakom od fakulteta. Osim sa studentima, u procedurama osiguranja kvaliteta Univerzitet vrši konsultacije i sa poslodavcima, predstavnicima zaposlenih i drugim partnerima.

Organizaciona struktura Metalurško-tehnološkog fakulteta, sada Tehnološkog fakulteta, kao univerzitetske jedinice u okviru koje se vrši akreditacija programa Akademske osnovne studije Prehrambeno i bioprocesno inženjerstvo prikazana je na slici 1. u okviru podnetog predloga akreditacije. Nju sačinjava Dekan, i tri grupacije: - vijeće, studentski poverenik i studentsko vijeće, prodekan za nastavu, rukovodioci studijskih programa, rukovodioci doktorskih studija, pravna služba,

računovodstvo i studentska služba i Prodekan za razvoj i saradnju sa privredom, prodekan za naučno-istraživački rad i međunarodnu saradnju, centar za materijale i tehnologije i laboratorije. Kriterijum vezan za Internu organizacionu strukturu i uključenost eksternih članova (studenti, poslodavci i ostali) u upravljačkim strukturama i njihova uloga i doprinos je u potpunosti ispunjen.

Preporuka:

Obzirom da uključivanje studenata u rad upravljačkih struktura rezultuje značajnim doprinosom sveukupnoj djelatnosti Univerziteta, preporučuje se nastaviti dosadašnju dobru praksu.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.3. Organi upravljanja i rukovođenja ustanovom i organizacionim cjelinama: tijela, njihova uloga i postupak izbora

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Organ upravljanja Univerziteta je Upravni odbor, stručni organ Univerziteta je Senat. Organ rukovođenja Univerziteta je rektor, a organ upravljanja fakultetom je dekan.

Pored Upravnog odbora i Senata, važna tijela za funkcionisanje Univerziteta su: Naučni odbor, Etički odbor, Izdavački savjet, Odbor za strateško planiranje, Centar za unapređenje kvaliteta i Centar za doktorske studije.

Uloge svih organa upravljanja i rukovođenja ustanovom i organizacionim cjelinama, kao i opis poslova/funkcija i ovlaštenja, dati su u detaljnom pregledu u okviru dokumentacije.

Procedure izbora članova organa upravljanja i rukovođenja univerzitetom opisane su pojedinačno za svaki izbor, kako na nivou Univerziteta, tako i fakulteta.

Kriterijum Organi upravljanja i rukovođenja ustanovom i organizacionim cjelinama: tijela, njihova uloga i postupak izbora je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.4. Pregled djelatnosti ustanove

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Univerzitet Crne Gore obavlja obrazovnu, naučno-istraživačku, umjetničku, ekspertsko-konsultantsku i izdavačku djelatnost, a može obavljati i druge poslove, uključujući poslove kojima se tržišno valorizuju rezultati naučno-istraživačkog rada. Univerzitet obavlja navedene djelatnosti neposredno ili preko svojih organizacionih jedinica.

Tehnološki fakultet pored obrazovne djelatnosti, obavlja i naučno-istraživačku djelatnost, kao i stručnu djelatnost kroz saradnju sa privredom i biznis zajednicom, kao i ostalim akterima privredne politike.

Kriterijum koji se odnosi na pregled delatnosti ustanove je u potpunosti ispunjen.

Preporuka:

Nastaviti dobru praksu kontinuiranog rada na unapređenju nastavnih sadržaja, modernizaciji tehničkih resursa i funkcionalnosti prostornih kapaciteta institucije, a u skladu sa trendovima u visokom obrazovanju i potrebama tržišta rada.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.5. Pregled integrisanih funkcija i djelatnosti na ustanovi

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Univerzitet kao javna državna ustanova je integrisane strukture i organizovan po modelu većine evropskih univerziteta. Nadležna tijela donose odluke i pripremaju predloge (nadležnim ministarstvima i Vladi) u vezi sa studijskim programima, pravilima studiranja, upisnom politikom, akademskim kalendarom, izborom u akademska zvanja i zapošljavanjem, finansiranjem djelatnosti, školarinama, korištenjem imovine.

Dat je pregled svih integrisanih funkcija i djelatnosti na nivou Univerziteta, te opisane nadležnosti svake u okviru organizacionih jedinica: centara, službi, kancelarija, odjeljenja, biblioteka i studentskog parlamenta.

Kao organizaciona jedinica Univerziteta, Tehnološki fakultet je pozicioniran kao jedan od ključnih subjekata u kreiranju adekvatne kadrovske podrške u oblasti tehničko-tehnoloških nauka. Pored obrazovne djelatnosti, na fakultetu su prepoznate i naučno-istraživačka i stručna djelatnost: fakultet stimuliše izradu naučno-istraživačkih radova visokog kvaliteta, realizaciju naučno-istraživačkih projekata, kontinuirano motiviše uključivanje studenata u pomenute aktivnosti, ostvaruje se saradnja sa privredom i biznis zajednicom, te partnerskim univerzitetima iz regiona.

Kriterijum Pregled integrisanih funkcija i djelatnosti na ustanovi je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.6. Misija, vizija i glavni strateški ciljevi ustanove koje ustanova nastoji da ostvari preko svojih studijskih programa, mogućnosti zapošljavanja svršenih studenata, međunarodne saradnje, naučno-istraživačke djelatnosti, odnosno umjetnosti i kulture, brige o studentima, obezbjeđenja kvaliteta, poslovanja itd.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Univerzitet Crne Gore ima ključnu ulogu i odgovornost da stvara i širi znanje kroz izvrsnost u obrazovanju, nauci i stvaralaštvu; da unapređuje međunarodnu saradnju; da stvara uspješne i društveno odgovorne akademske građane i da promoviše demokratski i održivi razvoj crnogorskog društva i države.

Univerzitet je posvećen prvenstveno kreiranju i realizaciji kvalitetnih i inovativnih studija sa međunarodno uporedivim i tržišno primjenjivim ishodima učenja u Evropskom prostoru visokog obrazovanja, tržišta rada i istraživačke djelatnosti.

Univerzitet podstiče internacionalizaciju i interdisciplinarnost studijskih programa.

Pored navedenih aktivnosti, Univerzitet kontinuirano radi i na jačanju istraživačkih kapaciteta, te posljedično povećanju izvrsnosti rezultata istraživačkog rada i kvaliteta naučnih publikacija.

Kriterijum Misija, vizija i glavni strateški ciljevi ustanove koje ustanova nastoji da ostvari preko svojih studijskih programa, mogućnosti zapošljavanja svršenih studenata, međunarodne saradnje, naučno-istraživačke djelatnosti, odnosno umjetnosti i kulture, brige o studentima, obezbjeđenja kvaliteta, poslovanja itd. je u potpunosti ispunjen.

Preporuka:

Obzirom na misiju i viziju ustanove, kao i postavljene ciljeve, ističe se značaj osposobljavanja visokoobrazovanog kadra u oblasti prehrambenog i bioprocesnog inženjerstva i unapređenje naučnoistraživačkog i pedagoškog rada vlastitog akademskog i istraživačkog osoblja, a time i bolja pozicioniranost na međunarodnom tržištu visokog obrazovanja.

Stoga je preporučeno intenzivirati aktivnosti u smislu jačanja vlastitog kadra, zapošljavanja novog kompetentnog akademskog osoblja, kao i podmlađivanje akademskog osoblja zapošljavanjem najboljih studenata.

Neophodno je nastaviti aktivno raditi na uključivanju studenata, nastavnika i administrativnog osoblja u programe mobilnosti i međunarodne saradnje.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

1.7. Poseban značaj i specifičnosti ustanove u obrazovnom, istraživačkom i umjetničkom radu.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Univerzitet Crne Gore, kao državni univerzitet, integriše obrazovanje, nauku i umjetnost, odgovarajući na izazove savremenog društva, dok razvijanjem ljudskih resursa i jačanjem naučnoistraživačke/umjetničke djelatnosti, kao i internacionalizacijom, čini stub razvoja društva u cjelini.

Obrazovanje na osnovnim, master i doktorskim studijama je utemeljeno na evropskim standardima i principima Bolonjskog procesa. Nastavni planovi i programi kreirani su tako da odgovore na savremene društvene potrebe, tržište rada i strateški razvoj države, kao i da doprinesu međunarodnoj vidljivosti. Univerzitet pruža podršku razvoju mladih istraživača kroz doktorske studije i učešće u međunarodnim i nacionalnim projektima.

Jedna od specifičnosti ustanove je pristupačnost obrazovanja, jer su organizacione jedinice raspoređene u više crnogorskih gradova, čime se doprinosi ravnomjernom regionalnom razvoju.

Tehnološki fakultet ima poseban značaj kao jedna od najstarijih visokoobrazovnih ustanova u državi i prepoznat je kao centar znanja i razvoja u oblastima koje su ključne za zelenu industriju, tehnološki napredak i održivi razvoj zemlje. Kroz promovisanje naučnoistraživačkog rada, Univerzitet Crne Gore i Tehnološki fakultet pozicionirali su se kao jezgro naučne i stručne misli u Crnoj Gori, čime se daje doprinos u prepoznavanju fakulteta i Univerziteta uopšte kao važne institucije za pružanje stručnih i konsultantskih usluga iz različitih oblasti društvenog djelovanja.

Kriterijum koji se odnosi na Poseban značaj i specifičnosti ustanove u obrazovnom, istraživačkom i umjetničkom radu je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.8. Strategija i aktivnosti za obezbjeđenje kvaliteta obrazovanja, istraživanja, odnosno umjetničkog rada, stalna tijela koja se bave područjem obezbjeđenja kvaliteta, stepen implementacije dokumenta za obezbjeđenje kvaliteta (postojanje dokumenta i procjena efekata njihove primjene u prethodnih pet godina)

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Strategiju upravljanja kvalitetom kroz sve aktivnosti koje se preduzimaju definiše Univerzitet Crne Gore. Fakultetske jedinice funkciju obezbjeđenja kvaliteta obrazovanja usklađuju sa pravilima i procedurama Univerziteta u tom domenu. Vodeći se obavezama definisanim članom 12 Zakona o visokom obrazovanju iz 2025. godine, obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta na Univerzitetu se, između ostalog, sprovodi i kroz postupke: akreditacije, samoevaluacije i reakreditacije.

Postupak samoevaluacije, kontinuiranog praćenja, osiguranja i unapređenja kvaliteta sprovode Centar za unapređenje kvaliteta (na nivou Univerziteta) i Komisija za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta (na nivou fakulteta), a koju čine predstavnici akademskog osoblja i studenata.

Odbor za upravljanje kvalitetom čine: rukovodilac Centra, pet predstavnika akademskog osoblja sa akademskim odnosno naučnim zvanjem (dva iz oblasti prirodno-matematičkih, tehničkih, medicinskih i biotehničkih nauka, dva iz oblasti društvenih i humanističkih nauka i jedan iz oblasti umjetnosti), kao i jedan predstavnik studenata.

Jasno su definisane aktivnosti u okviru djelatnosti Odbora, kao i standardi i indikatori kvaliteta (7 standarda) kao instrument kojim se kontinuirano prati stanje kvaliteta, ali i definišu pravci razvoja, u skladu sa dokumentom pod nazivom Standardi i smjernice za obezbjeđivanje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Tehnološki fakultet vrši redovno preispitivanje i reviziju svojih studijskih programa, o čemu se sačinjavaju odgovarajući izvještaji. Eksterna evaluacija svih studijskih programa koji su se izvodili na Univerzitetu Crne Gore sprovedena je 2022. godine.

Kriterijum Strategija i aktivnosti za obezbjeđenje kvaliteta obrazovanja, istraživanja, odnosno umjetničkog rada, stalna tijela koja se bave područjem obezbjeđenja kvaliteta, stepen implementacije dokumenta za obezbjeđenje kvaliteta (postojanje dokumenta i procjena efekata njihove primjene u prethodnih pet godina) je u potpunosti ispunjen.

Preporuka:

Na osnovu prethodnih iskustava i rezultata dobre prakse, dobro bi bilo pravovremeno krenuti raditi na aktivnostima izrade Strategije razvoja za naredni strateški period; kroz aktivno preispitivanje vizije, misije i politike kvaliteta, a u smislu njihovog usklađivanja sa strateškim odrednicama.

Preporuka bi bila i odgovarajuća reorganizacija Odbora za upravljanje kvalitetom, u smislu preispitivanja broja članova i njihovih stručnih kompetencija, a sve sa ciljem obezbjeđenja veće efikasnosti rada Odbora.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

1.9. Opšti stav o međunarodnoj uporedivosti ustanove, njene organizacione strukture i djelatnosti (međunarodne ustanove).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Jedna od prioritetnih aktivnosti Univerziteta je rad na boljoj međunarodnoj poziciji i intenzivnijem uključivanju u evropski obrazovni i istraživački prostor. Internacionalizacijom se može postići veći kvalitet nastavnog i istraživačkog procesa. Kontinuirano se radi na umrežavanju sa univerzitetima iz regiona i šire. Univerzitet Crne Gore je u decembru 2020. godine usvojio Strategiju internacionalizacije za period 2021-2026. godine, sa osnovnim ciljevima: internacionalizacija nastavnih aktivnosti, internacionalizacija istraživanja, mobilnost studenata i osoblja, te međunarodno pozicioniranje. Aktivnosti su usmjerene na jačanje postojećih i izgradnju novih partnerstava sa renomiranim visokoobrazovnim ustanovama iz regiona i šire (u oblastima od zajedničkog interesa), na uspostavljanje zajedničkih studijskih programa na svim nivoima studija, na pripremu i realizaciju zajedničkih istraživačkih i strukturnih projekata, te aktivno učešće u međunarodnim univerzitetskim asocijacijama. Studijski programi i nastavni planovi su osmišljeni na način da obezbjeđuju kompatibilnost sa nastavnim planovima u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Kapacitet ustanova za povećanje međunarodne uporedivosti je u velikoj mjeri povezan sa brojem studijskih programa, kao i sa njihovom ponudom na engleskom jeziku na svim nivoima studija.

Dat je kratak pregled međunarodne uporedivosti Univerziteta Crne Gore u odnosu na Univerzitet u Ljubljani; uporedivost institucija postoji obzirom na: broj organizacionih jedinica i broj studijskih programa. Međutim, Univerzitet u Ljubljani napreduje sa programima dvojne diplome u odnosu na Univerzitet Crne Gore (16 naspram 2); naime, Univerzitet u Ljubljani ima osam takvih zajedničkih studijskih programa, koji su svi na stranim jezicima, a Univerzitet Crne Gore ima jedan zajednički master program.

Kriterijum Opšti stav o međunarodnoj uporedivosti ustanove, njene organizacione strukture i djelatnosti (međunarodne ustanove) je u potpunosti ispunjen.

Preporuka:

Potrebno je nastaviti sa intenziviranjem svih aktivnosti koje su usmjerene na povećanje nivoa internacionalizacije. Kreiranje veće ponude studijskih programa na stranim jezicima ili povećanje broja predmeta koji se izvode na engleskom jeziku, bilo bi preporuka u ovom slučaju. Takođe, razvijanje saradnji sa drugim univerzitetima u regiji ili šire, kroz osnivanje zajedničkih studijskih programa, što bi rezultovalo upisivanjem stranih studenata na Univerzitet, kao i porastom dolaznih mobilnosti.

**STANDARD 2.
STRUKTURA STUDIJSKOG PROGRAMA I
KONCEPCIJA ZA REALIZACIJU STUDIJA**

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.1. Ciljevi studijskog programa

- Akademska klasifikacija (akademske ili primijenjene studije) i obrazloženje pripadnosti nivou visokog obrazovanja u okviru Crnogorskog kvalifikacionog okvira (u daljem tekstu: CKO) i usklađenosti sa Evropskim kvalifikacionim okvirom (u daljem tekstu: EKO);
- Ciljevi studijskog programa i njihova usklađenost sa osnovnim ciljevima ustanove;
- Formalna usklađenost ciljeva programa sa njegovom klasifikacijom i nivoom u CKO-u.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Ključni ciljevi akademskih osnovnih studija na studijskom programu Prehrambeno i bioproceno inženjerstvo su dati detaljno koristeći deset pojašnjenja ciljeva.

Ciljevi studijskog programa Prehrambeno i bioproceno inženjerstva su jasno definisani i u potpunosti usklađeni sa njegovom klasifikacijom i nivoom u CKO-u, odnosno sa nivoom VI koji obuhvata osnovne akademske studije.

Ciljevi programa uključuju sticanje opštih i stručnih znanja iz fundamentalnih prirodnih nauka i njihovu primenu u kontekstu prehrambene tehnologije i bioprocenog inženjerstva.

Osim teorijskih znanja, program omogućava razvoj praktičnih vještina u primjeni metoda za analizu (hemijsku i mikrobiološku) kvaliteta hrane, kvaliteta voda za prehrambenu industriju, kvaliteta otpadnih voda iz prehrambene industrije što odgovara zahtjevima šestog nivoa CKO-a, koji podrazumijeva teorijsko i praktično znanje iz oblasti studija, sposobnost rješavanja kompleksnih problema u poznatim i nepoznatim situacijama, razvoj profesionalnih kompetencija za rad u multidisciplinarnim timovima, spremnost za dalje akademsko usavršavanje i cjeloživotno učenje.

Kriterijum koji se odnosi na Ciljeve studijskog programa je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.2. Ishodi učenja studijskog programa

- Ishodi učenja su dostupni zainteresovanim stranama, primarno nastavnicima i studentima;
- Planirani ishodi učenja su uporedivi sa Dablinskim deskriptorima;
- Postoji mogućnost za provjeru ishoda učenja u okviru internog sistema obezbjeđenja kvaliteta;
- Ishodi učenja će biti dostupni, realni i odražavati napredak u datoj oblasti;
- Ishodi učenja će omogućiti razvijanje saradnje sa relevantnim stranama.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Ishodi učenja na osnovnim akademskim studijama Prehrambeno i bioproceno inženjerstvo su dostupni nastavnicima, studentima i svim drugim zainteresovanim stranama. Data su detaljna

objašnjenja kako se informišu studenti i nastavnici, kao i koje su obaveze studenata i nastavnika u nastavnom procesu, u smislu obaveštavanja o planu i načinu rada pojedinih predmeta. Ishodi učenja su detaljno formulisani i dostupni studentima u okviru nastavnog plana, informatora i vodiča kroz studije. Ishodi učenja su usklađeni sa resursima fakulteta i stručnim kapacitetima, a definisani tako da odražavaju realne mogućnosti sticanja znanja i veština tokom studija. Ovim pristupom je omogućeno praćenje napretka studenta po semestrima, predmetima i kompetencijama.

Planirani ishodi učenja Studijskog programa Prehrambeno i bioprocesno inženjerstvo su oblikovani u skladu sa Dablinskim deskriptorima.

Provera rezultata ishoda učenja se obavlja preko formiranog odgovarajućeg tela koje vrši proveru, Komisije za obezbeđenje i unapređenje kvaliteta.

Ishodi učenja će omogućiti razvijanje saradnje sa relevantnim stranama.

U okviru objašnjenja vezanih za ishode učenja uključeno je definisanje ishoda učenja i njihovog ostvarivanja, koje naknadno otvara mogućnosti za: različite tipove saradnje sa organima i institucijama na državnom i lokalnom nivou; angažovanje stručnjaka iz privrede, NVO sektora i alumna; učešće u istraživačkim i praktičnim projektima.

Kriterijum koji se odnosi na Ishode učenja studijskog programa je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.3. Usaglašenost ishoda učenja sa ciljevima studijskog programa

- Ciljevi programa će se sistematski sprovesti u praksi. Postoje informacije o tome kako svaki predmet ili modul doprinosi ostvarenju ciljeva studijskog programa;
- Svi predmeti ili moduli opisani u "priručniku za predmete/module" studijskih programa sadrže informacione liste, koje su dostupne zainteresovanim stranama (prvenstveno studentima i nastavnicima);
- Postoji jasan opis znanja, vještina i kompetencija, koji se od studenata očekuje da steknu nakon odslušanih pojedinih predmeta na studijskom programu;
- Ishodi učenja su jasni i razumljivi za nastavnike i studente.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Ciljevi Studijskog programa Prehrambeno i bioprocesno inženjerstvo su prilagođeni osnovnoj delatnosti ustanove, materijalnim i ljudskim resursima i potrebama studenata. Takođe, ciljevi studijskog programa se uklapaju sa zahtevima tržišta koje se odnose na znanja i veštine koji se izučavaju u okviru ovog studijskog programa. U okviru kreiranja nastavnog plana, kao i kurikuluma po studijskom programu, kao i po predmetima, i strukturi studijskog programa kroz obavezne i izborne predmete, kao i postojanje obavezne studentske prakse, detaljno su razrađeni i objašnjeni mehanizmi ostvarivanja ciljeva studijskog programa.

Ishodi učenja usaglašeni su sa ciljevima programa i dovoljno su jasno predstavljani iz perspektive nastavnika i studenata.

U okviru knjige predmeta, "priručniku za predmete/module", odnosno opisa svih obaveznih i izbornih predmeta koji sačinjavaju strukturu studijskog programa nalaze se svi podaci relevantni za predmet. Ovi podaci su dostupni svim zainteresovanim stranama, ali prvenstveno nastavnicima i studentima.

U okviru knjige predmeta, "priručniku za predmete/module", nalaze se puni opisi modula, kao i pojedinačnih predmeta. U okviru opisa nalaze se opisi znanja, vještina i kompetencija koje se očekuju od studenata da usvoje i sprovedu nakon završetka ovog studijskog programa.

Kriterijum Usaglašenost ishoda učenja sa ciljevima studijskog programa je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

2.4. Perspektive na tržištu rada, praktični značaj i profesionalne potrebe za studijskim programom

- Postoji tražnja na tržištu rada za diplomcima koji posjeduju kompetencije planirane ishodom učenja na studijskom programu ili se očekuju takvi trendovi u srednjem roku;
- Urađena procjena potreba tržišta rada i u skladu sa tim planiran broj upisanih studenata na studijskom programu;
- Kompetencije dozvoljavaju diplomiranim studentima da rade u području rada koje je usklađeno sa stečenom kvalifikacijom;
- Studijski program je povezan sa profesionalnom praksom (praktični zadaci, projekti, rad kod poslodavca tokom studija).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Rezultati analize tržišta rada, koja je sprovedena, kao i korišteni rezultati izvještaja Privredne komore Crne Gore za 2024. godinu (<https://komora.me/wp-content/uploads/2025/01/cg-privreda-2024-w.pdf>) rađenom na bazi podataka iz Monstata ukazuju na jasnu dinamiku razvoja sektora, ali i na izražen nedostatak kvalifikovane radne snage iz oblasti ovog studijskog programa.

U okviru ovog izvještaja, kao i iz saradnje sa privredom, urađena je potrebna analiza tržišta rada. Na osnovu dobijenih podataka je izvršeno planiranje broja studenata po studijskom programu.

Predloženi studijski program Prehrambeno i bioproceno inženjerstvo je multidisciplinarnog karaktera, pošto objedinjuje kvalifikacije iz oblasti prehrambene tehnologije i bioprocenog inženjerstva. Oblasti koje pokriva su mnogobrojne, kao na primer biohemija, mikrobiologija, biohemijsko inženjerstvo, kao i tehnologija prerade hrane.

Kompetencije koje stiču studenti završetkom osnovnih akademskih studija na programu Prehrambeno i bioproceno inženjerstvo su u skladu sa deskriptorima koji se odnose na nivo VI Nacionalnog okvira kvalifikacija i omogućavaju obavljanje poslova koji su u potpunosti usklađeni sa stečenom kvalifikacijom.

Navedene kompetencije su adekvatne za širok spektar poslova, koji su taksativno navedeni.

Strategija razvoja visokog obrazovanja 2021-2025. godine, kojom je predviđena obaveza uvođenja praktične nastave u minimalnom obimu od 25% je poštovana.. Praktična nastava po novom Zakonu o visokom obrazovanju se organizuje u obimu od najmanje 30 ECTS po studijskom programu za osnovne studije, što je ispunjeno i prilagođeno u okviru studijskog programa.

U šestom semestru planirana je i stručna praksa kao obavezan predmet, koja se realizuje u skladu sa odgovarajućim nastavnim programom, sa fondom časova 2P+2V, sa 6 ECTS kredita. Student obavlja stručnu praksu, u javnoj ustanovi ili privatnoj firmi u obimu od 45 sati, u skladu sa radnim vremenom ustanove/firme. Prava i obaveze su uređene odgovarajućim Pravilnikom o stručnoj praksi studenata Univerziteta.

Preporuka: nastaviti saradnju sa relevantnim institucijama, i pratiti promene i potrebe tržišta rada, radi pravoveremnog osavremenjivanja studijskog programa, kao i regulisanja broja uspisanih studenata prema potrebama tržišta.

Uspostaviti dobre veze, kao i obezbediti odvijanje studentske prakse u potencijalnim radnim mestima, odnosno preduzećima industrije za koje studijski program školuje studente.

Kriterijum Perspektive na tržištu rada, praktični značaj i profesionalne potrebe za studijskim programom je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.5. Prijavljivanje i uslovi za upis na studijski program

- Procedure za upis na studijski program su regulisane, strogo se primjenjuju, transparentne su u pogledu Kriterijum za ocjenjivanjea kvaliteta i omogućavaju ostvarenje planiranih ishoda učenja;
- Planirani uslovi za upis obezbjeđuju da kandidati posjeduju potrebne kompetencije za nesmetan nastavak formalnog obrazovanja;
- Svi kandidati su jednako tretirani;
- Procedure su jasne i dostupne za sve zainteresovane kandidate;
- Obezbiđeni su uslovi za upis planiranog broja studenata;
- Postignuti nivo obrazovanja neophodan za upis;
- Dodatni uslovi za upis kandidata koji uzimaju u obzir rezultate postignute u prethodnom školovanju i rezultate postignute na prijemnom ispitu, odnosno ispitu za provjeru znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata za upis;
- Transparentno ocjenjivanje kod provjera za upis

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Pravilnikom o uslovima, kriterijumima i postupku upisa na osnovne studije Univerziteta Crne Gore regulisane su procedure za upis na akademski studijski program Prehrambeno i bioprocesno inženjerstvo.

U okviru pravilnika detaljno su objašnjene procedure vezane za upis, uslovi koji se odnose na kandidate, kao i potrebne kompetencije koje se od kandidata zahtevaju.

Upis studenata vrši se na konkurentskoj osnovi, u skladu sa rezultatima postignutim na završetku i tokom srednjeg obrazovanja, nakon sprovedenog kvalifikacionog postupka.

Status stranih državljana je takođe utvrđen Pravilnikom.

Kriterijumi za rangiranje kandidata jasno su definisani i dostupni javnosti putem zvaničnog sajta Univerziteta i fakulteta, način bodovanja je unaprijed utvrđen i jednak za sve kandidate; članovi komisije za prijem imenuju se pravovremeno i njihov rad podliježe akademskim i etičkim standardima, kandidati imaju pravo uvida u rezultate bodovanja i mogućnost žalbe u slučaju neusklađenosti sa pravilima upisa, a cjelokupan proces sprovodi se uz primenu principa jednakosti, nepristranosti i pravičnosti.

Kriterijum Prijavljivanje i uslovi za upis na studijski program je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.6. Nastavni plan

- Nastavni plan i program moraju biti planirani tako da omogućavaju postizanje ishoda učenja za vrijeme predviđeno za završetak studija;

- Povezanost sadržaja kurikuluma sa zahtjevima struke;
- Sadržaj nastavnog plana je javno dostupan u priručniku i na web stranici ustanove;
- Studenti su, na početku nastave, upoznati sa predmetima kroz informacijski paket za sve predmete;
- Cjelishodnost predmeta u odnosu na njihov broj (dobra zastupljenost), raspored na nivoima studija, pripadnost akademskom/primijenjenom studijskom programu i podjela na grupe teorijskih, naučnih i dr. predmeta.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Plan i program rada je osmišljen na način da studentima omogućava sticanje opšteg obrazovanja iz oblasti prehrambenih tehnologija i bioprocenog inženjerstva, kao i sticanje specifičnih znanja vezanih za izazove u budućem radu.

Nastavni plan obuhvata opšte-obrazovne, tako i naučno-stručne i stručno aplikativne predmete. Ovo omogućava bolje kompetencije suverenih studenata, i bolje uklapanje u poslovno okruženje.

Sadržaj kurikuluma studijskog programa Prehrambeno i bioproceno inženjerstvo je usklađen sa savremenim zahtevima struke. U skladu je sa aktuelnim nacionalnim i evropskim zakonodavstvom iz oblasti prehrambene tehnologije i bioprocenog inženjerstva. Važno je istaći da je studijski program takođe usklađen sa potrebama tržišta rada i razvojnim prioritetima proizvodnje hrane.

Prilog koji obuhvata: Tabele S.2.6., S.6.2.2.-6.2.4. daju sve potrebne detalje koji se odnose na Raspored predmeta po semestrima i godinama studija, Raspored predmeta po semestrima, tipu i status, Pregled predmeta studijskog programa prema tipu i Informacione liste predmeta.

Kriterijum koji se odnosi na Nastavni plan je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.7. Analiza metodike nastave

- Sve obrazovne metode, didaktička sredstva, rad u laboratoriji i seminari jasno su istaknuti u okviru informacionog paketa za sve predmete.
- Koriste se različiti načini realizacije nastave;
- Fleksibilno se koristi niz pedagoških metoda;
- Načini realizacije nastave i korišćene pedagoške metode se redovno procenjuju i prilagođavaju.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

U nastavi se koriste različite pedagoške metode. Koriste se didaktičkih i istraživačke metode. Studenti ovog studijskog programa imaju organizovane različite oblike nastave: predavanja, seminare, vežbe (računske, laboratorijske, terenske).

Sve obrazovne metode, kao i oblici nastave jasno su definisani i predstavljeni u okviru informacione liste svakog predmeta.

Postupak studentskog vrednovanja nastave sprovodi se anketiranjem studenata na svim nivoima, koje se obavlja elektronski, i anonimno je, u vezi sa kvalitetom studijskih programa, kvalitetom nastave, uslova i rada. Period anketiranja definisan je akademskim kalendarom, koji usvaja Senat Univerziteta Crne Gore.

Kriterijum Analiza metodike nastave je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.8. Ispiti (koncept i organizacija)

- Broj, vrsta i organizacija provjere znanja i završnog ispita su planirani tako da podrže ostvarivanje planiranih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija;
- Studentima je obezbijeđeno dovoljno vremena da se pripreme za provjere znanja i završne ispite;
- Oblik ispita i završnog ispita su istaknuti u informacionom paketu za svaki predmet/modul;
- Studenti su informisani o zahtjevima na ispitu, koji su u skladu sa obrazovnim ciljevima predmeta/modula;
- Organizacija ispita ne utiče na produžetak vremena studiranja;
- Kriterijum za ocjenjivanje za ocjenjivanje su transparentni za nastavnike i studente i garantuju postizanje ishoda učenja;
- Završetak ciklusa studijskog programa je jasno definisan (teza ili drugi individualni zadatak).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno

X

Djelimično ispunjeno

Nije ispunjeno

Komentar/ostvrt/preporuke:

Znanje i vještine studenata provjeravaju se i vrednuju kontinuirano u toku semestra i na završnom ispitu. Na završnom ispitu studenti mogu ostvariti maksimalno 50 bodova. Studenti imaju mogućnost da znanja i vještine koje su stekli pokažu kroz tri oblika provjere znanja: usmeno, u pisanoj formi i praktično, što je vidljivo u informacionim listovima svakog predmeta. Sve ove informacije se nalaze i na informativnom listu predmeta, i takođe predstavljaju obavezu predmetnog nastavnika da na početku semestra upoznaju studente sa obavezama u vezi predmeta.

U okviru rada, obaveze se unapred najavljuju, i usklađuju se s obavezama studenata iz drugih predmeta studijskog programa.

Sve relevantne informacije u vezi nastave i ispita za predmet se nalaze i u elektronskom obliku (Pravila studiranja na osnovnim studijama), i dostupna su studentima.

Kriterijum koji se odnosi na koncept i organizaciju ispita je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.9. Nastava, učenje i ocjenjivanje orijentisano na studenta - student u centru obrazovnog procesa

- Postoje realne razlike kod studenata i njihovih potreba u toku studija;
- Postoje fleksibilni putevi učenja;
- Razvija se osjećaj autonomije kod studenta;
- Obezbijeđene su adekvatne smjernice i podrška nastavniku;
- Promoviše se uzajamno poštovanje odnosa student-nastavnik;
- Postoje odgovarajuće procedure za postupanje po primjedbama studenata.
- Nastavnici su upoznati sa postojećim metodama provjere znanja i ispitivanja i imaju institucionalnu podršku u razvoju ovih vještina u svojoj oblasti;
- Kriterijum za ocjenjivanje i načini provjere znanja, kao i Kriterijum za ocjenjivanje za postignutu ocjenu unaprijed su objavljeni;

- Ocjena pokazuje studentima u kojoj mjeri su postigli željene ishode učenja;
- Studenti dobijaju povratne informacije i, ako je potrebno, koriste konsultacije o procesu ocjenjivanja;
- Gdje je to moguće, ocjenjivanje vrši više od jednog nastavnika;
- Kod uslova za ocjenu uzimaju se u obzir eventualne olakšavajuće okolnosti;
- Ocenjivanje je konzistentno, primenjuje se za sve studente i sprovodi u skladu sa objavljenim pravilima;
- Predviđena je formalna procedura za studentske žalbe.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Predmetni nastavnici u planu rada za svaki predmet definiraju oblike nastave koji se primjenjuju i koji su studentima dostupni. Vrijeme i mjesto održavanja nastave, provjere znanja i ispita objavljuju se prije početka akademske godine na web stranicama fakulteta čime se omogućuje dobra organizacija studija. Tijekom nastavnog procesa studentima je omogućeno aktivno uključivanje u nastavu, uključivanje u istraživačke projekte i aktivnosti van institucije, samostalan i timski rad, a također i stručna praksa u privredi. Time se omogućuje studentima stjecanje znanja i kompetencija za tržište rada nakon završetka studiranja.

Podrška studentima pruža se i u obliku konzultacija i mentorstva, a dostupne su im i druge infrastrukture (biblioteke, laboratoriji, računala) potrebne za istraživački rad i učenje.

U slučaju primjedbi studenata primjenjuje se točno definiran proces.

Pravilnikom o studiranju nastavnicima je omogućena podrška u načinu provjere znanja studenata i formiranja konačne ocjene, čime je omogućeno konzistentno i objektivno ocjenjivanje svih studenata. Studenti su pravovremeno informirani s terminima provjere znanja, načinom i sadržajem završnog ispita, kao i načinom, kriterijima i strukturiranjem broja poena te načinom formiranja konačne ocjene, a omogućene su i konzultacije u vezi završne ocjene ukoliko student zatraži isto, kao i prigovor Dekanu u slučaju nezadovoljstva ocjenom ili načinom provođenja provjere znanja. Definirane su predispitne obveze studenata, kao i uvjeti te vrijeme pristupanja završnom ispitu pri čemu se također uzimaju obzir i specifične potrebe pojedinih studenata u smislu prilagodbe vremena i načina polaganja ispita. Pravilnikom o studiranju utvrđena su pravila vezana uz prava i obveze studenta tijekom mirovanja studija.

Pridržavanjem načela utvrđenih Etičkim kodeksom Univerziteta Crne Gore, te kroz komunikaciju uprave Fakulteta s predstavnicima studenata ostvaruje se profesionalan odnos student-nastavnik čime se omogućuje unapređenje kvalitete obrazovanja. U osiguranje kvalitete i unapređenje kvalitete nastave studenti su aktivno uključeni i kroz anketu u kojoj daju osvrt na kvalitetu studijskog programa i njegovih izvođača.

Preporuka:

Nastaviti dobru praksu kontinuiranog rada na unapređenju omogućavanja fleksibilnog učenja, samostalnosti studenata te njegovanja odnosa student-nastavnik, te nastaviti voditi brigu o studentima s poteškoćama u praćenju nastave i polaganju završnog ispita.

Kriterijum Nastava, učenje i ocjenjivanje orijentisano na studenta - student u centru obrazovnog procesa je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

**STANDARD 3.
RESURSI**

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

- Sastav i stručnost nastavnika treba obezbijede postizanje očekivanih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija;
- Istraživanje i razvojne aktivnosti zaposlenih su takve da obezbjeđuju postizanje planiranog nivoa obrazovanja;
- Mogućnosti za budući razvoj zaposlenih su definisane i dostupne;
- Planirane su organizacija i osoblje ustanove za obavljanje: administrativno-pravnih poslova, računovodstvenih poslova, tehničkih i higijenskih poslova, funkcionisanja studentskih servisa (studentske službe, biblioteke IT podrške).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Nastavno osoblje angažirano za izvođenje nastave (s akademskim zvanjem i suradnici u nastavi) dostatno je i stručno za osiguranje kvalitete nastave i ishoda učenja studijskog programa, što se očituje iz ispunjavanja zahtjeva i kriterija izbora u akademska zvanja. Broj nastavnika naveden je nedosljedno - u samoanalizi se spominje 19 nastavnika s akademskim zvanjem, dok se iz priložene tablice S3.1.2. iščitava 26 (19 redovnih profesora, 4 vanredna profesora i 3 docenta).

Osim pedagoškog iskustva, nastavnici sudjeluju u znanstveno-istraživačkom radu čiji rezultati prilikom uključivanja u nastavu mogu znatno osnažiti cijeli obrazovni proces i kompetencije kod studenata. Osnivanje Centra za materijale i tehnologiju omogućuje podršku nastavnicima u ostvarivanju znanstveno-istraživačke djelatnosti. Dodatna stimulacija je i nagrađivanje za objavu znanstvenih radova. Potiče se i daljnji razvoj kompetencija zaposlenih (sudjelovanje na konferencijama, akademska mobilnost, seminari, radionice).

Osim nastavnog osoblja, za realizaciju i funkcioniranje studijskog programa osigurano je i osoblje za administrativno-pravne poslove, IT podršku, tehničke i higijenske poslove, kao i studentski servis.

Studenti i nastavnici imaju pristup građi Biblioteke prirodno-matematičkih i tehničkih nauka (dostupna u tiskanom i elektroničkom formatu).

Preporuka:

Zapošljavanje novog (mlađeg) nastavnog kadra.

Nastaviti i nadograđivati sustav nagrađivanja nastavnog osoblja.

Učinkovitije poticati sudjelovanje nastavnika u programima međunarodne mobilnosti zbog osnaživanja akademskih kompetencija.

Dodatno ojačati digitalne kompetencije nastavnika.

Kriterijum Nastava, učenje i ocjenjivanje orijentisano na studenta - student u centru obrazovnog procesa je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

3.1. Finansiranje i infrastrukturni resursi

- Obezbijeđena je finansijska održivost programa;
- Infrastruktura (sale, laboratorije, biblioteke...) i njihovo korištenje ispunjava kvalitativne i kvantitativne zahtjeve;

- Jasno je definisana saradnja na osnovu koje ustanova koristi infrastrukturu drugih (spoljnih) partnera za obuku i obrazovanje studenata;
- Ustanova je u stanju da reaguje na probleme, rješava finansiranje, obezbjeđuje osoblje i upisuje potreban broj studenata.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Ispunjeni su uvjeti u pogledu potrebnih finansijskih sredstava. Dostupni su dokazi koji ukazuju na dovoljna sredstva za izvršenje planiranih aktivnosti.

Osigurani su dovoljni prostorni kapaciteti za izvođenje nastave (predavanja, vježbe), kao i znanstveno-istraživačkog rada. Navedeni prostorni kapaciteti zadovoljavaju kvalitetom i veličinom. Vodi se briga o studentima s invaliditetom (organizacija nastave, ispita, pristup učionicama). Također, nastavnicima i studentima omogućen je pristup knjižnici i svim njenim resursima, formiran je elektronski katalog, a dodatno je razvijena i aplikacija za mobitele kojom se korisnicima olakšava pristup.

U nastavnom planu studija obavezan predmet je Stručna praksa koja se provodi van fakulteta (javna ustanova, privatna firma), a ustanovljenim Pravilnikom o praktičnoj nastavi točno su definirani kriteriji odabira mjesta izvršenja stručne prakse, kao i obaveze Fakulteta prilikom organizacije stručne prakse. S firmama/ustanovama u kojima studenti mogu provoditi stručnu praksu potpisuju se ugovori kojima se definiraju međusobna prava i obveze. Provođenjem stručne prakse studenti stječu praktična znanja i kompetencije za lakše uključivanje na tržište rada.

Kriterijum Finansiranje i infrastrukturni resursi je u potpunosti ispunjen.

**STANDARD 4.
UPRAVLJANJE KVALITETOM**
KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

4.1. Obezbjedenje kvaliteta

- Ustanova posjeduje dokumenta i instrumente za obezbjeđenje kvaliteta nastave, istraživanja i umjetničkog rada ustanove;
- Sistem obezbjeđenja kvaliteta je osmišljen kako bi obezbijedio kontinuirano poboljšanje studijskog programa;
- Sistem obezbjeđenja kvaliteta omogućava da se otkriju propusti u postizanju obrazovnih ciljeva, da se provjeri da li su postavljeni ciljevi dostižni, pripreme i sprovedu odgovarajuće mjere za ispravljanje propusta i poboljšanje;
- Sistem obezbjeđenja kvaliteta ima jasnod definisane odgovornosti, uključuje studente i druge zainteresovane strane.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

U okviru studijskog programa primenjuje se integrisani sistem za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta, koji je zasnovan na domaćim propisima, evropskim standardima i smernicama za obezbeđenje kvaliteta u visokom obrazovanju (ESG). Sistem se primenjuje na sve elemente obrazovanja.

Kontinuirano poboljšanje studijskog programa je obezbeđeno primenom odgovarajućih standarda kvaliteta u oblastima: Unapređenje kulture kvaliteta i akademskog integriteta, nastava, studenti, ljudski resurski, naučno-istraživačka delatnost, saradnja i mobilnost i upravljanje resursima.

U toku je procedura usvajanja Strategije razvoja Univerziteta za period od 2025-2030.

Na kraju svake studijske godine sprovodi se postupak samoevaluacije studijskih programa, nastave i uslova rada koji se realizuju na Univerzitetu i svim organizacionim jedinicama u koji su uključeni svi akteri uključeni u rad studijskog programa.

Postoji Komisija za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta Metalurško-tehnološkog fakulteta čija je obaveza da realizuje niz aktivnosti koje osiguravaju usklađenost sa standardima kvaliteta i omogućava kontinuirano poboljšanje svih aspekata rada.

U okviru standarda je dostavljen i Prilog koji obuhvata:

- Strategija obezbjeđenja kvaliteta; i*
- Procedure obezbjeđenja kvaliteta i primjeri vrednovanja (nastave i ispita od strane studenata, servisa za podršku od strane studenata, studijskih programa od strane diplomiranih studenata, studijskih programa od strane poslodavaca i sl.)*

Kriterijum Obezbeđenje kvaliteta je u potpunosti ispunjen.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

4.2. Instrumenti, metode i rezultati

- Koriste se metode i instrumenti da bi se kvalitet studijskog programa održavao i razvijao. Oni su dokumentovani i redovno se kontrolišu primjenom: mehanizmi obezbjeđenja kvaliteta (samoevaluacije i analiza i ocjena samoevaluacije), i instrumenata obezbjeđenja kvaliteta (standarda i indikatora);
- Dobijeni podaci se ocjenjuju kao dio sistema za obezbjeđenje kvaliteta. Oni pružaju potrebne informacije i dozvoljavaju izvođenje zaključaka;
- Ako je studijski program uspješno završen, bez obzira da li su kontrole bile aktivne u toku studija, provjerava se ocjena diplomiranih studenata o studijskom programu i njihovo zapošljavanje nakon studija. Ti zaključci dozvoljavaju da slabosti budu prepoznate i ispravljene.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Sveobuhvatan sistem obezbjeđenja kvaliteta, koji je usmeren na kontinuirano praćenje, evaluaciju i unapređenje studijskih programa, nastave i uslova rada je predviđen. Sistem se oslanja na jasno definisane instrumente i metode koji omogućavaju sistematsko prikupljanje i analizu podataka, na osnovu kojih se donose zaključci i predlažu mere za poboljšanje.

Na kraju svake studijske godine sprovodi se postupak samoevaluacije studijskih programa, nastave i uslova rada koji se realizuju u okviru studijskog programa. Takođe, predviđeno je i anketiranje završenih studenata, posle njihovog zapošljavanja.

Komisija za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta sprovodi analize i oblikuje pismene izvještaje, koji se odnose na aspekte vezane za ovu oblast.

Rezultati iz izvještaja o samoevaluaciji fakulteta su dostavljeni u Prilogu.

Kriterijum Instrumenti, metode i rezultati je u potpunosti ispunjen.

STANDARD 5. DOKUMENTACIJA

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni				
5.1. Pravila o studiranju				
<ul style="list-style-type: none"> Ustanova raspolaže svim važnim propisima za studijski program sa ključnim pravilima za upis, tok studija i završetak programa. 				
Ocjena ispunjenosti				
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i></p> <p><i>Propis koji obuhvata sva pravila o studiranju na ovom studijskom programu se nalazi u okviru Pravila studiranja na osnovnim studijama, koji je javan i dostupan document: https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_158387/fajlovi/03-0201%20Pravila%20studiranja%20na%20osnovnim%20studijama.pdf</i></p> <p><i>U okviru Pravilnika detaljno su opisane procedure: Organizacija studija, i struktura studijskog programa, trajanje i organizacija studija, opis studijske godine, nastava, organizacija nastave, prava i obaveze studenata, radno opterećenje studenata, prijavljivanje predmeta i evidencija, overa semestra i godine, finansiranje, status studenta i promene statusa, priznavanje predmeta sa primenjenih studija, mobilnost, vrednovanje rada studenta, završni rad, evidencije i javne isprave, prelazne i završne odredbe.</i></p> <p><i>Pravilnik, kao i Statut koji reguliše prava i obaveze svih učesnika studijskog programa su usklađeni sa Statutom Univerziteta Crne Gore.</i></p> <p>Kriterijum koji se odnosi na pravila o studiranju je u potpunosti ispunjen.</p>				
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni				
5.2. Diploma i dodatak diploma				
<ul style="list-style-type: none"> Izdavanje dvojezične diplome (crnogorski/engleski jezik) sa dodatkom diplome je obavezno; Dodatak diplome pruža informacije o studijskom programu i planiranim ishodima učenja. 				
Ocjena ispunjenosti				
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i></p> <p><i>Student dobija dvojezičnu dokumentaciju koja se sastoji od diplome i dodatak diplome - saplement, u kojoj su jasno navedene ostvarene kvalifikacije. Dvojezična diploma i dodatak diploma se izdaju u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i obliku diplome i dopune diplome (supplement), vođenju matične knjige studenata, evidenciji i sadržaju javnih isprava koje izdaje Univerzitet i ustanove visokog obrazovanja („Sl. list RCG, 09/07).</i></p> <p><i>Dodatak diplome sadrži informacije o nosiocu diplome, informacije koje bliže određuju kvalifikaciju i nivou kvalifikacije, sistem i sadržaj studija, kao i postignute rezultate. Takođe, u dodatnu diploma su sadržane i informacije o akademskim i profesionalnim mogućnostima koje pruža kvalifikacija, dodatne informacije, overa dodatka diplome, kao i informacije o nacionalnom sistemu visokog obrazovanja.</i></p> <p>Kriterijum koji se odnosi na diplomu i dodatak diplomi je u potpunosti ispunjen.</p>				
STANDARD 6. UPOREDNI PRIMJERI DOBRE PRAKSE				

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

6.1. Primjeri uporedivih implementiranih studijskih programa na drugim ustanovama visokog obrazovanja

- Uporedivost se odnosi na:
 - Stepenu usaglašenosti ciljeva studijskog programa
 - Stepenu usaglašenosti ishoda učenja studijskog programa
 - Stepenu usaglašenosti kurikuluma studijskog programa

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Analizom uporedivih implementiranih studijskih programa drugih ustanova visokog obrazovanja (U1: Prehrambena biotehnologija, Tehnološkog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu i U2: Prehrambena tehnologija, Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Štrossmayera u Osijeku) pokazano je da je predloženi studijski program Prehrambeno i bioprocesno inženjerstvo na Univerzitetu Crne Gore koncipiran u skladu sa savremenim trendovima u oblasti prehrambenog i bioprocesnog inženjerstva. CILJEVI studijskog programa usmjereni su na postizanje vještina i kompetencija koje će svršenim studentima omogućiti rad u oblasti bioprocesnog inženjerstva i u oblasti tradicionalnog prehrambenog inženjerstva. U odnosu na analizirane programe na drugim ustanovama visokog obrazovanja, ciljevi ovog studijskog programa pokazuju vrlo visok stepen usaglašenosti (potpuna usaglašenost sa ciljevima ustanove U2, a visok stepen usaglašenosti sa U1).

ISHODI UČENJA za predloženi studijski program definisani su na način da omoguće studentima sticanje znanja, vještina i kompetencija za rad u oblasti bioprocesnog inženjerstva i tradicionalne prehrambene tehnologije.

Detaljno je opisan širok spektar vještina i kompetencija koje potencijalno omogućava predloženi studijski program. U odnosu na uporedive studijske programe drugih ustanova, predloženi studijski program pokazuje visok stepen usklađenosti, a naročito u području tradicionalne prehrambene tehnologije sa ustanovom U2, a u području bioprocesnog inženjerstva sa ustanovom U1.

KURIKULUM PREDLOŽENOG STUDIJSKOG PROGRAMA je konstruisan u skladu sa Bolonjskim procesom i organizovan kroz sistem ECTS kredita, čime je obezbjeđena međunarodna uporedivost studija.

Analiza uporedivih studijskih programa pokazuje znatan stepen usaglašenosti u pogledu strukture kurikuluma, rasporeda predmeta i ukupnog opterećenja studenata. Uočene razlike kurikuluma odnose se uglavnom na predmete na uporedivim studijskim programima koji se ne pojavljuju na identičan način u predloženom programu, ali su sadržajem zastupljeni: ili djelimično kroz više predmeta ili u potpunosti kroz predmete drugačijeg naziva na predloženom studijskom programu.

Predloženi studijski program integriše sadržaje koji se odnose na prehrambenu tehnologiju i sadržaje iz oblasti bioprocasa, što daje značajan doprinos interdisciplinarnom karakteru predloženog programa u odnosu na uporedive studijske programe.

U pogledu usaglašenosti planiranog broja studenata na predloženom studijskom programu u odnosu na uporedive studijske programe nema značajnije razlike.

Kad je riječ o komparaciji odnosa broja nastavnika i studenata, razlike u rezultatima proizilaze iz činjenica: četverogodišnji studijski program U1 ustanove sa većim brojem predmeta, rezultuje angažovanjem većeg broja nastavnika, a kod U2 ustanove je predviđeni veći broj studenata na studijskom programu, kao i angažman nekoliko nastavnika na jednom predmetu rezultovao većim odnosom brojeva nastavnika/ student u odnosu na ustanovu PZ.

Kriterijum Primjeri uporedivih implementiranih studijskih programa na drugim ustanovama visokog obrazovanja je u potpunosti ispunjen.

III AKREDITACIONI STAV

Komisija predlaže Agenciji sljedeći akreditacioni stav:

1. Prihvatanje zahtjeva za akreditaciju za period od pet godina

Obrazloženje:

Prihvata se zahtjev za akreditaciju osnovnog akademskog studijskog programa Prehrambeno i bioproceno inženjerstvo, Tehnološkog fakulteta na Univerzitetu Crne Gore. Priložena dokumentacija je u skladu sa zahtjevima Zakona o visokom obrazovanju i Agencije za obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja. Sva potrebna dodatna dokumentacija se nalazi u Prilozima, vezanim za pojedine Standarde.

Posle posjete i obilaska ustanove, dostavljeni su nedostajući ugovori o radu suradnika i nedostajući životopisi nastavnika. Dostavljeni su ugovori sa ustanovama koje zadovoljavaju kriterije za sprovođenje stručne prakse. Broj studenata (40) je unificiran u svim formularima.

Preporuke za unapređenje kvaliteta:

- *Obzirom da uključivanje studenata u rad upravljačkih struktura rezultuje značajnim doprinosom sveukupnoj djelatnosti Univerziteta, preporučuje se nastaviti dosadašnju dobru praksu.*
- *Nastaviti dobru praksu kontinuiranog rada na unapređenju nastavnih sadržaja, modernizaciji tehničkih resursa i funkcionalnosti prostornih kapaciteta institucije, a u skladu sa trendovima u visokom obrazovanju i potrebama tržišta rada.*
- *Obzirom na misiju i viziju ustanove, kao i postavljene ciljeve, ističe se značaj osposobljavanja visokoobrazovanog kadra u oblasti prehrambenog i bioprocenog inženjerstva i unapređenje naučnoistraživačkog i pedagoškog rada vlastitog akademskog i istraživačkog osoblja, a time i bolja pozicioniranost na međunarodnom tržištu visokog obrazovanja, stoga se preporučuje intenzivirati aktivnosti u smislu jačanja vlastitog kadra, zapošljavanja novog kompetentnog akademskog osoblja, kao i podmlađivanje akademskog osoblja zapošljavanjem najboljih studenata.*
- *Neophodno je nastaviti aktivno raditi na uključivanju studenata, nastavnika i administrativnog osoblja u programe mobilnosti i međunarodne saradnje.*
- *Na osnovu prethodnih iskustava i rezultata dobre prakse, dobro bi bilo pravovremeno krenuti raditi na aktivnostima izrade Strategije razvoja za naredni strateški period; kroz aktivno preispitivanje vizije, misije i politike kvaliteta, a u smislu njihovog usklađivanja sa strateškim odrednicama.*
- *Preporuka bi bila i odgovarajuća reorganizacija Odbora za upravljanje kvalitetom, u smislu preispitivanja broja članova i njihovih stručnih kompetencija, a sve sa ciljem obezbjeđenja veće efikasnosti rada Odbora.*
- *Potrebno je nastaviti sa intenziviranjem svih aktivnosti koje su usmjerene na povećanje nivoa internacionalizacije. Kreiranje veće ponude studijskih programa na stranim jezicima ili povećanje broja predmeta koji se izvode na engleskom jeziku, bilo bi preporuka u ovom slučaju. Takođe, razvijanje saradnji sa drugim univerzitetima u regiji ili šire, kroz osnivanje zajedničkih studijskih programa, što bi rezultovalo upisivanjem stranih studenata na Univerzitet, kao i porastom dolaznih mobilnosti.*
- *Nastaviti saradnju sa relevantnim institucijama, i pratiti promene i potrebe tržišta rada, radi pravovremenog osavremenjivanja studijskog programa, kao i regulisanja broja uspisanih studenata prema potrebama tržišta.*
- *Uspostaviti dobre veze, kao i obezbediti odvijanje studentske prakse u potencijalnim radnim mestima, odnosno preduzećima industrije za koje studijski program školuje studente.*

- *Nastaviti dobru praksu kontinuiranog rada na unapređenju omogućavanja fleksibilnog učenja, samostalnosti studenata te njegovanja odnosa student-nastavnik, kao i brigu o studentima s poteškoćama u praćenju nastave i polaganju završnog ispita.*
- *Zapošljavanje novog (mlađeg) nastavnog kadra.*
- *Nastaviti i nadograđivati sustav nagrađivanja nastavnog osoblja.*
- *Učinkovitije poticati sudjelovanje nastavnika u programima međunarodne mobilnosti zbog osnaživanja akademskih kompetencija.*
- *Dodatno ojačati digitalne kompetencije nastavnika.*

2. Odbijanje zahtjeva za akreditaciju

Obrazloženje:

KOMISIJA

Predsjednik/ca

Ju Boonob Kyedun
(potpis)

Član/ica

Marije Bredaude Stov
(potpis)

Član/ica

Melita Mufwin
(potpis)

Datum: 26.05.2026.